Ympäristöneuvosto 17.6.2024; raportti

Kokous

Ympäristöneuvosto 17.6.2024

Ympäristöneuvosto järjestettiin 17.6.2024 Luxemburgissa. Suomea edusti ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen.

Ympäristöneuvosto hyväksyi ennallistamisasetuksen. Jäsenmaista IT, HU, FI, SE, NL ja PL vastustivat ehdotusta ja BE pidättäytyi. Ehdotuksen hyväksymisen tueksi muodostui määräenemmistö, kun AT muutti kantaansa pidättäytymisestä ehdotuksen tukemiseen.

Lainsäädäntöaloitteissa saavutettiin yleisnäkemys jätepuitedirektiivin muutoksesta, viherväitteitä koskevasta säädösehdotuksesta sekä maaperän seurantaa koskevasta direktiiviehdotuksesta. Ympäristöneuvosto hyväksyi myös päätelmät kahdeksannen ympäristötoimintaohjelman väliarvioinnista.

Lisäksi ympäristöneuvostossa käytiin yleiskeskustelu 2040 ilmastotavoitteesta sekä kuultiin esittelyt muovipellettiasetuksen ja ajoneuvojen kiertotaloutta koskevan säädöksen etenemisestä. Lounaalla ministerit keskustelivat ilmastoriskien hallintaa koskevasta tiedonannosta.

Lainsäädäntöasiat

1. Ennallistamisasetus – *hyväksyminen*

Puheenjohtajavaltio toi ennallistamisasetuksen ympäristöneuvostoon keskusteluasiakohdaksi ja hyväksyttäväksi. Asetuksesta oli saavutettu yhteisymmärrys kolmikantaneuvotteluissa Euroopan parlamentin kanssa marraskuussa 2023, ja EP hyväksyi tämän tuloksen helmikuussa 2024. **Belgian ympäristöministeri Alain Maronin** mukaan ehdotuksen lopullisen hyväksymisen oli tarkoitus tapahtua jo maaliskuussa 2024 ympäristöneuvostossa, mutta ehdotuksella ei enää tuolloin ollut tukenaan jäsenvaltioiden määräenemmistöä. Belgialla on kuitenkin ollut kova tahto saattaa neuvottelut loppuun, ja tästä syystä asia nostettiin vielä kesäkuun neuvoston asialistalle. Coreperissa 12.6. jäsenvaltiot tukivat laajasti asian nostamista B-kohdaksi neuvostoon, jotta ministerit voivat esittää ehdotukseen näkemyksensä.

Ympäristökomissaari Virginius Sinkevičius esitti toiveen, että ennallistamisasetus voitaisiin hyväksyä tässä neuvostossa. Komissaari pahoitteli umpikujaa ehdotuksen tilanteessa EU:n instituutioiden uskottavuuden ja toimivuuden kannalta. Marraskuussa 2023 hyväksytty kolmikantaneuvottelujen lopputulos on tasapainoinen, ja jäsenmaiden kannat on arvioitu ja otettu tarkasti huomioon myös kunnianhimon ja joustavuuden kannalta. Neuvottelut ovat olleet pitkät ja monimutkaiset, ja on saavutettu pysyvä, juridisesti kestävä ehdotus kansalaisten, eri alueiden ja luonnon näkökulmasta. Käsillä on vakava biodiversiteettikriisi, jota ei pystytä peruuttamaan. Ilmastonmuutos, saastuminen ja biodiversiteettikato ovat kaikki läheisessä yhteydessä toisiinsa. Komissaari piti ennallistamista ja ilmastonmuutokseen so-

peutumista välttämättömänä ja muistutti, että on vain muutama kuukausi aikaa biodiversiteettisopimuksen COP 16 –osapuolikokoukseen. EU:n on täytettävä lupauksensa kansainvälisille kumppaneille koskien biodiversiteettitavoitteita ja osoitettava johtajuutta.

Jäsenvaltioiden määräenemmistö eli DE, ES, DK, CZ, AT, IE, SI, PT, FR, LT, CY, EL, BG, HR, RO, LV, SK, LU, EE, ja MT tukivat ehdotusta. IT, HU, FI, SE, NL ja PL vastustivat ehdotusta, BE pidättäytyi. Näin ollen ehdotuksen tueksi saatiin jäsenvaltioiden määräenemmistö. Lausuman neuvoston pöytäkirjaan esittivät AT, LT, SK, LV ja NL.

Ehdotusta tukeneet maat pitivät tärkeänä, että ehdotuksesta saavutetaan lopputulos. Neuvoston on toimittava johdonmukaisesti. On vaikea perustella EU-instituutioiden uskottavuutta ja luotettavuutta, jos asiaa ei saada käsiteltyä loppuun saakka (ES, DE, DK, SI, FR, CY). Neuvottelut ovat olleet tiiviit ja pitkät, lopputulos on tasapainoinen (DE, CZ, ES). Kuten komissaari toi esille, Eurooppa ei ole valmis syntyviin sosiaalisiin ja taloudellisiin menetyksiin, jos ilmasto- ja biodiversiteettitoimissa ei onnistuta (ES).

Puheenvuoroissa korostettiin uhkia, joita luonnon epätasapaino aiheuttaa kasvavassa määrin. Ehdotuksen hyväksyminen on tärkeää myös maatalouden ja ruokaturvan kannalta (ES, CZ), ennallistamisasetuksella on vaikutuksia myös maatalouden tulevaisuuteen (AT, FR, LT, LV). Maataloutta koskevat joustot ovat välttämättömiä (LT, IT, SK). Ruokaturvaa ei ole, jos maaperä on tuhottu (IE). Luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja ilmastonmuutos ovat merkittäviä uhkia ja näkyvät jo, ympäristöä ja ihmisten terveyttä on suojeltava ja on toimittava nyt (ES, DE, CZ, IE, PT, LU). Tekemättä jättäminen ei ole vaihtoehto (ES), EU:n on tehtävä oma osuutensa globaalin biodiversiteettikriisin ratkaisemiseksi (DK). On huomioitava myös ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, äärimmäisten sääilmiöiden vaikutus (IE, SI). COP16 tuloksiin vaikuttaa se, jos EU ei ole hyväksynyt ennallistamisasetusta (CZ), joka on osa myös kansainvälisten velvoitteiden toimeenpanoa (FR, LT, CY, LU). EU:n tulee osoittaa johtajuutta ennen COP16:ta (FR, LV).

Eivät vain tutkijat, vaan merkittävä osa kansalaisista tukee ehdotuksen läpimenoa (CZ, AT, IE). AT kiinnitti huomiota markkinoiden rooliin sekä sääntelyn toissijaisuus- ja läheisyysperiaatteisiin sääntelyn toimeenpanossa, missä jäsenvaltioille jää mahdollisuus valita toimeenpanon keinoja. Tarvitaan tulevaisuuteen suuntautuvia ratkaisuja (AT, IE).

Jäsenvaltioilla on erilaiset olosuhteet, jotka ehdotukseen jätettyjen joustojen kautta tulee huomioida taloudellisen ja hallinnollisen taakan näkökulmasta, niin maatalous- kuin metsäsektorille (LT, SK), toisaalta näiden syiden takia IT ja PL eivät voineet tukea ehdotusta. Tarvitaan selkeää EU:n taloudellista perustaa toimeenpanolle (LT). Rahoitusta koskevat kysymykset ovat liian hankalia (IT, HU). FI mukaan ehdotus on edennyt oikeaan suuntaan (SE). Suomi on neuvottelujen aikana hakenut kustannustehokkaita ratkaisuja ehdotukseen, mutta kustannukset ovat edelleen liian korkeita, minkä vuoksi Suomi vastustaa ehdotusta. Mikäli ehdotus hyväksytään, tulee kaikkien työskennellä kustannustehokkaiden ja reilujen ratkaisujen eteen toimeenpanossa (FI, SK).

PJ totesi ehdotuksen saaneen taakseen riittävän määräenemmistön, joten se hyväksyttiin ympäristöneuvostossa.

2. Direktiivi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta – *Yleisnäkemys*

Puheenjohtajan mukaan nyt pöydällä oleva lopputulos on tasapainoinen ja toteuttamiskelpoinen. BE haluaa lähteä kolmikantaneuvotteluihin vahvan neuvoston yleisnäkemyksen kanssa.

Komissaari Sinkevičius toivoo, että jäsenvaltioiden yleisnäkemys saavutetaan tänään. Elintarvike- ja tekstiilialat ovat saastuttavimpien toimialojen joukossa, ja niiden ympäristövaikutukset herättävät laajaa

kiinnostusta. KOM kiittää koherentista esityksestä, joka on linjassa nykyisen jätepuitedirektiivin kanssa. KOM huomauttaa kuitenkin, että korjauskertoimet turismimäärään ja tuotantomäärään liittyen eivät ole vaikutusarvioinnin tukemia. Pikamuodin suitsiminen on tärkeää, mutta tarvitaan vielä lisää tietoa siitä, onko markkinoille saattaminen yhteydessä siihen, että jätteen määrä lisääntyy. Asiaa olisi syytä tarkastella ekosuunnitteludirektiivin alla.

Täydellä pöytäkierroksella jäsenvaltiot toivottivat tasapainoisen neuvottelutuloksen tervetulleeksi ja yleisnäkemys saavutettiin.

Elintarvikejäte

Elintarvikejätteen vähentämistavoitteen osalta DE ja NL olisivat toivoneet lisää kunnianhimoa. Vastaavasti CZ ja SK peräänkuuluttivat tavoitteiden alentamista, erityisesti painottaen EP:n tiukempaa tavoitetasoa. CZ, PT, HU, LV, RO, PL, IT ja BG painottivat, etteivät voi kolmikantaneuvotteluissa mennä nykytasoa kunnianhimoisemmaksi tavoitteiden osalta. FI ja SE muistuttivat, että tavoitteiden on oltava toteuttamiskelpoisia ja kotitalouksien osalta tavoitteen seuraaminen on haastavaa. Moni jäsenvaltio toivotti tervetulleeksi uudelleentarkastelulausekkeen, joka sisältää mahdollisuuden mitata erikseen syömäkelpoisen ja syömäkelvottoman elintarvikejätteen määrät (FI, AT, SE, SI, IE, MT, HR, NL, LT). LV olisi toivonut, että uudelleentarkastelu tehtäisiin vasta vuoden 2028 lopulla, eikä se tue alkutuotannon sisällyttämistä uudelleentarkasteluun. RO toivoo, että ennen alkutuotannon mahdollista sisällyttämistä soveltamisalaan asiasta tehtäisiin kattava vaikutustenarviointi. EE, BG ja IT ovat tyytyväisiä, ettei alkutuotannolle ole asetettu omaa tavoitetta. SI mukaan koko tuotantoketjua tulisi tarkastella.

EL, CY, MT ja BG kiittivät tehtyjä korjauskertoimia, jotka liittyvät yhtäältä turismimäärään ja toisaalta elintarvikkeiden tuotantomäärään. Tämä helpottaa kansallisten erityispiirteiden huomioimista. CY, MT ja BG myös kiittivät mahdollisuudesta käyttää muuta vertailuvuotta kuin 2020, joka oli koronapandemiasta johtuen poikkeuksellinen. Vastaavasti PT näkee, että referenssivuoteen tehty jousto voi tuottaa haasteita vertailtavuuden osalta.

Tekstiilijäte

Kaiken kerätyn käytetyn tekstiilin määrittelyä jätteeksi pahoittelivat SI ja FI. Tämä voi lisätä sosiaalisten toimijoiden hallinnollista taakkaa ja pahimmillaan vähentää uudelleenkäyttöä. Sosiaalisten toimijoiden tärkeää roolia tekstiilien kierrätysteollisuudessa painotti suuri osa jäsenvaltiosta, samalla kiittäen mahdollisuudesta kansallisesti joustaa näiden raportointivaatimuksista hallinnollisen taakan vähentämiseksi (ES, SE, DK, SI, FI, PT, IT, LT, LV, IE, LU, MT, CY). AT muistutti, että haluaisi vielä tarkentaa sosiaalisten toimijoiden määritelmää. RO ja HR peräänkuuluttivat ei enää jätettä -kriteerien (end of waste) pikaista julkistamista. Kirjausta ultrapikamuodin suitsemiseksi kiittelivät AT, FI, FR ja IT. FR toivoo, että EU tekisi kaikkensa myös Baselin sopimuksen alla, jotta käytettyjen tekstiilien vientiin kehittyviin maihin voitaisiin puuttua.

Puheenjohtaja kiitti delegaatioita rakentavasta yhteistyöstä. Yleisnäkemys on saavutettu ja se toimii jatkossa pohjana neuvotteluille EP:n kanssa. HU on valmis aloittamaan neuvottelut EP:n kanssa pian.

3. Direktiivi nimenomaisten ympäristöväitteiden perustelemisesta ja esittämisestä – *Yleisnäkemys*

Puheenjohtaja esitteli asian yleisnäkemysdokumentin pohjalta melko perusteellisesti, kertoen mm. eri artiklojen poikkeuksista laajasti.

Komissio (Sinkevičius) korosti, että on tärkeää, että kuluttajat voivat paremmin valita ympäristöystävällisiä tuotteita. Käsiteltävänä oleva teksti seurailee KOM esitystä, ja siinä on saavutettu hyvä tasapaino. Myös ilmastoa ja hiiliväitteitä koskevat kohdat ovat toimivia. Ongelmia KOM näkee edelleen seuraavissa asioissa:

- mikroyritysten mukaanotto: KOM on ehdottanut arviointia ja niiden lisäämistä mahdollisesti sen jälkeen, ja toivoo tätä edelleen
- ympäristömerkkien suuri määrä. Sitä olisi tärkeää vähentää ja järkeistää.
- KOM ehdotuksessa olleiden rangaistusten poisto, joka on KOM mielestä ongelma
- KOM haluaa vähentää hallinnollista taakkaa ja auttaa niitä yrityksiä, jotka haluavat markkinoida tuotteitaan ympäristöväittämillä

Esitykselle antoivat selkeästi tukensa **ES, SI, NL, LT, IE, CY, EL, HR, DK, LU, PL, RO, BG, FR, PT, EE, MT, FI ja HU**. Useampi jäsenmaa toivoi kuitenkin tekstin selkiyttämistä tulevissa kolmikantaneuvotteluissa.

IT korosti, että asiaa on tärkeää säännellä EU:n tasolla (ES), ja kuluttajia ei pidä hämmentää. Siksi IT tukee ympäristöjalanjälkimetodologiaa (Product Environmental Footprint, PEF), jota käytetään IT:ssä. IT on tukenut yksinkertaistettua menettelyä (LT, CY, HR), sillä se toimii myös maanviljelijöille. Myös ilmaston osalta IT tukee esitystä (ES, NL, DK, FR, FI). IT ei kannata mikroyritysten mukaanottoa tässä vaiheessa, vaikka siirtymäaika laajeneekin 50 kuukauteen. IT totesi myös, että jotain pitäisi jättää jäsenmaiden tasolla tehtäväksi, niin kuin nyt tekstissä sanotaankin.

Myös DE tukee esityksen tavoitteita, mutta ei pidä toimenpiteitä hyvinä, esimerkkinä ISO14024 standardin tyypin 1 ympäristömerkit, ovatko ne kuten DE oma ekomerkki, ja olisivatko paikallinen biodynaamiseen viljelyyn liittyvä Demeter-sertifikaatti ja vastaavat huonommassa asemassa kuin muut? Näistä syistä DE pidättäytyy äänestämästä.

ES muistutti, että yritykset saattavat tarvita lisätukea ja hallinnollisen taakan vähentäminen on tärkeää (tätä korosti myös LT, LU, PL, RO, BG, EE, MT, FI), mutta tekstissä on saavutettu hyvä tasapaino kuluttajien voimaannuttamisen ja toimijoiden taakan välillä. Tasapainoa korosti myös SI, NL, LU, FR.

SK sanoi tukeneensa tekstiä alusta saakka, mutta valitteli, ettei direktiiville asetettuja tavoitteita ole kunnolla saavutettu. Tekstistä puuttuu tasapaino tavoitteiden ja hallinnollisen taakan välillä. Erityisesti ennakkotodentaminen ja mikroyritysten mukaanotto ongelmallisia, tai ainakin siirtymäaikaa jälkimmäisille tulisi kasvattaa 42:sta 60 kuukauteen. Vain tasapainoinen lainsäädäntö toimii, joten SK ei voi tukea nykymuotoista tekstiä.

SE sanoi tukevansa tekstiä, koska se menee monella tapaa oikeaan suuntaan ja tuottaa oikeita tuloksia. SE olisi halunnut poikkeuksen kansallisille ja alueellisille merkeille, mutta kompromissi on hyväksyttävä. Mikroyritysten mukaanotto on edelleen ongelma (SI), SE jättää asiasta lausuman, mutta haluaa löytää ratkaisun tänään ja kuuntelee keskustelua tarkkaan.

NL totesi, että direktiivi on hyvä ja tärkeä kiertotaloudelle ja varmistaa, että väitteet luotettavia. Yritykset, jotka pyrkivät hyvään, erottuvat. Erityisesti ennakkotodentaminen on hyvä, samoin ympäristöjalanjäljen huomiointi. NL tukee myös KOM lisämääräyksiä asiassa. LT korosti ympäristöystävällisten tuotteiden markkinoiden kasvua, ja kun tehdään selkeät vaatimukset, ne tukevat kuluttajia ja väittämiä tuottavia bisneksiä. Säädöksen on oltava joustava.

AT sanoi tukevansa direktiivin perustavoitteita. Ei saa olla tilaa viherpesulle, kuten moni on jo sanonut. AT sanoi kuitenkin, että on tarpeen vielä keskustella täällä keskustelussa esitetyistä asioista ja epäilyksistä ja pidättäytyy siksi äänestämästä.

IE korosti tiedepohjaa direktiivin, tavoitteiden ja väittämien taustalla. CY korosti direktiivin olevan paitsi tärkeä kuluttajille sen suojelevan myös yrityksiä, koska säädös auttaa niitä pysymään kaidalla tiellä ja tasoittaa kilpailutilannetta (NL). CY kannatti mikroyritysten mukaanottoa (HR, FR), kunhan niitä tuetaan,

ja muistutti viherväittämien esittämisen olevan vapaaehtoista. EL korosti asian käsittelyn vaikeutta ympäristöpuolella, koska kyseessä on paljolti kuluttajasääntely. EL sanoi myös, että jos pitää valita, ollako säädösten laatimisessa konservatiivisia vai tukea innovatiivisuutta, he ovat konservatiivisia. Myös HR korosti yhdenmukaistamista kuluttajalainsäädäntöön. DK sanoi viherpesun olevan ongelma ja vaikeuttavan vihreää siirtymää. DK korosti yhdensuuntaisuutta samoja asioita käsittelevien säädösten kanssa ja toivoi hyvin toimiville, olemassa oleville merkeille tasapainoista ratkaisua, jotta ne toimivat jatkossakin hyvin.

LV sanoi tekstin tarvitsevan vielä jatkotyöstöä, koska nykyisellään tuottaa lisäkuluja sekä mikroyrityksille että viranomaisille. LV korosti varaumaa seuraamusjärjestelmän osalta, koska sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin tulisi riittää. LV sanoi pidättäytyvänsä äänestämästä ja jättävänsä lausuman.

BG oli huolissaan toimeenpanon vaikeudesta (erityisesti artikla 10) sekä ilmastoväitteiden tuottamasta rasitteesta, varsinkin kun ilmastoväitteitä ei hyväksytä yksinkertaistetun menettelyn piiriin. BG korosti myös sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin asemaa. FR muistutti, että se haluaisi säilyttää myös yksityistoimijoilla oikeuden laskea kokonaisindeksejä (aggregated scores), jotta avautuu mahdollisuuksia innovaatioille. PT toivoi yksityisen sektorin vahvempaa osallistamista ja tiedonvaihtoa jäsenmaiden välillä.

FI totesi, että tarvitaan oikeudellinen kehys viherpesun lopettamiseksi tilanteessa, jossa yli puolet yritysten esittämistä ympäristöväitteistä on harhaanjohtavia tai virheellisiä. Vihreät väittämät voivat olla myös markkinaveturi. FI olisi halunnut jättää kansalliset tai alueelliset ympäristömerkit soveltamisalan ulkopuolelle, ja on tärkeää, että jäsenvaltioissa virallisesti tunnustettuja kansallisia tai alueellisia ISO 14024 -tyypin I ympäristömerkkejä ei tarvitse tarkistaa etukäteen. Koska mikroyritysten mukaanotto on hankala asia, yksinkertaistettu menettely on tervetullut, vaikka vaatiikin vielä lisätyötä komissiolta.

Keskustelukierroksen perusteella äänestämästä pidättäytyisivät DE, SK, AT ja LV. IT vaati muutosta, ja SE sanoi jättävänsä lausunnon. Kokouksessa jaettiin PJ kompromissiesitys, jossa artiklan 25 (Voimaantulo) kohdan 1a mikroyritysten 42 kuukauden siirtymäaika piteni 50 kuukauteen. Lopulta äänestämästä pidättäytyivät LV, DE, SK ja AT, ja PJ katsoi yleisnäkemyksen saavutetuksi.

4. **Maaperän seurantaa koskeva direktiivi** – *Yleisnäkemys*

Puheenjohtajan mukaan maaperädirektiivin tarkoituksena on edistää kestävämpää maaperän käyttöä Euroopassa. Säädösehdotus asettaa puitteet maaperän käytölle, mutta jättää myös riittävästi joustoa huomioiden jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet.

Ympäristökomissaari Sinkevičius oli tyytyväinen kompromissiehdotukseen, jonka tarkoituksena on osaltaan vähentää ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja luontokatoa, sekä parantaa ruokaturvaa ja ihmisten terveyttä. Tavoitteena on saavuttaa terve maaperä vuonna 2050. Ehdotus on tasapainoinen luoden harmonisoidun seurantakehikon sekä toisaalta huomioiden myös jäsenvaltioiden paikalliset olosuhteet ja seurantamenetelmät. Komissio harmittelee, että kestävät maaperän hoidon käytännöt eivät ole sitovia, ja että seuraamuksia koskeva säännös on poistettu. Lisäksi määräaikoja on pidennetty tarpeettomasti. Komissiolle on myös tulossa uusia tehtäviä, joka lisäävät resurssitarpeita. Komissio harmitteli myös maaperän terveystodistuksen poistamista tekstistä, sillä sen avulla olisi voitu luoda kannusteita maanomistajille maaperän tilan parantamiseksi. Maan käyttöönottoa koskeva artikla 11 on tasapainoinen, se ei vaaranna jäsenvaltioiden toimivaltaa maankäytön suunnittelussa, strategista autonomiaa eikä kriittisten raaka-aineiden tai uusiutuvan energian tuotantoa tai niitä koskevia lupamenettelyjä. Säännös on pyrkimysperusteinen, ”effort-based”, ja se huomioi toissijaisuus- ja läheisyysperiaatteet. Jäsenvaltioille jää vapaus soveltaa artiklan 11 periaatteita alueellisesti, ei projektikohtaisesti.

Jäsenvaltiot tukivat puheenjohtajan kompromissiehdotusta laajasti. Vain DE ja AT pidättäytyivät. SE jättää lausuman ehdotuksesta. Monissa jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui terveen maaperän

tärkeys sekä seurannan kehittämisen merkitys EU-tasolla. Maaperän terveys on tärkeää ilmastonmuutoksen hillinnän, luonnon monimuotoisuuden, kestävyyden ja ruokaturvan näkökulmasta. Jäsenvaltioiden mukaan on kuitenkin tärkeää säilyttää riittävä joustavuus kansallisten olosuhteiden sekä olemassa olevien seurantajärjestelmien huomioimiseksi (PL, FI, SE, IE, CY, HR, LV, NL, RO, EE, PT). Useat jäsenvaltiot kiinnittivät erityistä huomiota myös siihen, miten maaperä on Euroopassa erilainen eri alueilla (PL, ES, HR, FR).

FI, FR kiittivät puheenjohtajaa maaperätietoa koskevien salassa pidettävyyden sekä tiedon käsittelyä koskevien ehdotusten huomioimisesta. LU näkee, että tätä koskevia kirjauksia tulee tarkastella tarkemmin jatkoneuvotteluissa. EE mukaan tiedon salassa pidettävyyttä koskevat ehdotukset ovat toimivia.

PL, SE korostivat kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen tarpeiden huomioimista ehdotuksessa sekä sen tärkeyttä jatkoneuvotteluissa.

Jäsenvaltiot pitivät tärkeänä kansallisten olosuhteiden ja olemassa olevien ja jo pitkään kehitettyjen seurantajärjestelmien huomioimista (FI, ES, CY, FR), mikä lisää kustannustehokkuutta (FI). ES korosti maaperän seurannan toteuttamisessa portaittaisuutta. On tärkeää, että seurannassa huomioidaan erilaiset maaperätyypit (IE).

Artiklaa 10 kestävästä maaperän hoidosta pidettiin tärkeänä kansallisten olosuhteiden ja toimivaltuuksien osalta erityisesti alueiden käytössä (FI, DK). SE mielestä kestävän maaperän hoidon periaatteet menevät liian pitkälle, parlamentin kantaa pidetään parempana, ja tämä toivotaan huomioitavan jatkoneuvotteluissa parlamentin kanssa.

Artiklan 11 maan käyttöönoton periaatteita koskevan säännöksen kompromissitekstiä voitiin tukea, ehdotuksen muotoilut ovat hyviä, sillä ne eivät muuta jäsenvaltioiden toimivaltaa maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa (FI, SE, SK, NL, EE, BG) tai metsäpolitiikassa eivätkä uhkaa vihreän siirtymän edistämistä (FI). SE mukaan on hyvä, että säännös pysyy pyrkimysperusteisena. CZ, SI pitää harmillisena, että kunnianhimo laskee tämän säännöksen osalta. FR olisi halunnut mennä pidemmälle maan käyttöönoton (land take) määritelmän osalta, ja asiaan tulee palata jatkoneuvotteluissa parlamentin kanssa. DE harmitteli, ettei kommentteja koskien uusiutuvan energian hankkeita sekä kaivoksia ole huomioitu puheenjohtajan kompromissitekstissä (PT).

Pilaantuneiden alueiden kartoittamisessa ja kunnostuksessa on huomioitava määräajat (ES), ja vaiheittainen lähestymistapa tulisi toteuttaa riskiperusteisesti (ES, HR). Pilaantumisen hoitaminen katsotaan tärkeäksi (EL, IT, HR). Lisäksi korostuu alueellisten ja paikallisten toimijoiden tärkeä rooli. Ehdotuksen toimeenpanoon tarvitaan tukea ja rahoitusta (ES). LT näkee, että pilaantuneiden alueiden puhdistaminen on tärkeää, ja sen kustannusten kattaminen on huomioitava aiheuttaja maksaa –periaatteen näkökulmasta. Historiallisesti pilaantuneita alueita pidetään haastavana (LV). RO piti hyvänä jäsenvaltioiden vapautta määritellä ero vanhojen ja uudempien saastuneiden alueiden välillä.

Osa jäsenvaltioista piti erinomaisena eroosioindikaattorin siirtämistä liitteeseen I B (SK, CZ, SI, BG).

LU mukaan maaperäyksikön käsite (soil unit) ei täysin sovellu kansallisiin olosuhteisiin. BG puolestaan ei näe mahdollisesti pilaantuvien alueiden (potentially contaminated sites) määritelmää toimivana.

SI korosti, että muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskeva artikla 22 on tarpeeton tässä ehdotuksessa, sillä sitä koskeva sääntely on taattu jäsenvaltioissa jo Århusin sopimuksen nojalla.

AT korosti maatalouden sekä kestävän metsätalouden roolia (LV). Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) huomioimista pidettiin tärkeänä (AT, HR). Kuitenkaan metsämaan ja maatalousmaan roolia ehdotuksessa ei ole huomioitu riittävästi (AT). CZ viittasi myös maatalousmaan rooliin sekä maataloutta koskevien rahastojen suojaamiseen.

Artiklan 17 viittaus unionin rahoitusohjelmien tukeen pilaantuneiden alueiden kunnostuksessa on tervetullut (LT, LV). Lisäksi komissiolta tarvitaan niin taloudellista kuin tietoon perustuvaa tukea direktiivin toimeenpanoon (LT, IT, CY, PT).

Puheenjohtaja kiitti jäsenmaita tuesta ja joustavuudesta ja katsoi, että ehdotuksessa on saavutettu yleisnäkemys.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5. Päätelmät kahdeksannesta ympäristöalan toimintaohjelmasta – *Hyväksyminen*

Puheenjohtaja esitteli asian.

KOM muistutti, että kahdeksas ympäristötoimintaohjelma on osa tulevaisuuteen ja vihreään siirtymään suuntautunutta työtä, joka vaatii vielä kirittämistä. Ympäristötoimintaohjelma (8EAP) kokoaa paitsi eri ympäristöasiat yhteen niin yhdistää niitä myös muihin isoihin teemoihin kuten talouteen ja turvallisuuteen. KOM nosti esiin erityisesti ilmastoasiat ja vesiresilienssin (veden laadun ja saatavuuden). KOM ehdotti toimintaohjelmaan liitettä uusista toimista 8EAP:n tavoitteisiin pääsemiseksi. Ympäristökriisistä on tullut yksi suurimmista riskeistä taloudelle ja yhteiskunnille. 8EAP väliarvioinnin johtopäätökset heijastelevat jäsenmaiden näkemystä valitun suunnan ja vakauden säilyttämisestä.

Seuranneessa keskustelussa jäsenmaat yleisesti ottaen esittivät tukensa saavutetulle kompromissille (ES, DE, PT, HR, SI, EL, EE, CY, NL, DK, FR, MT ja BG) mutta esittivät siihen kritiikkiä eri lähtökohdista.

Useat maat korostivat reilun ja oikeudenmukaisen siirtymän merkitystä (ES, DE, HR, SI, LV, CY).

ES korosti, että terve ja toimiva järjestelmä edellyttää ilmaston lisäksi luonnon monimuotoisuuden ja kiertotalouden huomioimista. ES olisi halunnut selkeämpiä viestejä ilmastonmuutoksen vaikutusten vähentämisestä Pariisin ilmastosopimuksen määräaikojen puitteissa sekä ohjeita, miten asiaa voisi viestinnällisesti edistää. ES peräänkuulutti globaalia johtajuutta ilmastokriisissä.

DE sanoi, että päätelmät lähettävät vahvan viestin kansalaisille suunnasta ja vähentävät pitkällä aikavälillä kustannuksia. Kyseessä on isompi asia kuin vain ilmasto ja ympäristönsuojelu; kyseessä on rauha, vauraus ja koko yhteiskunnan perusta. Siksi ihmisten on myös nähtävä, että asia toteutetaan oikeudenmukaisesti. Toivottavasti parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tekstin pian.

PT huomautti, että 8EAP on hyvä, mutta toimeenpanossa on haasteita (myös SI, EL). PT kiitti myös selkeätä viestiä vesiasioiden huomioimisesta ja vesiresilienssistä. HR korosti haitallisten tukien lakkauttamisen tärkeyttä. AT nosti esiin, ”ettemme ole vielä päässeet asiassa loppupeleihin”, mutta tämä väliarvio osoittaa, että olemme oikealla polulla. Tämän arvion havainnot ja neuvoston päätelmät on kuitenkin otettava huomioon vihreää siirtymää toteutettaessa. SI korosti arvion oikea-aikaisuutta ja sen tärkeyttä, että vahvistetaan uudelleen sitoutumisemme ilmastotyöhön.

FI toi esiin, että monia 8EAP:n isoja asioita on jo saatu ratkaistua tai eteenpäin. Tämän vuosikymmenen loppupuolen isoin asia on puhtaan siirtymän edistäminen ja teknologinen vallankumous. 2040 ilmastotavoitteet ovat hyvin tärkeät, ja kokonaisuutena vihreän siirtymän lainsäädäntöä katsottaessa teknologianeutraaliuteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä se tarjoaa kustannustehokkaita ratkaisuja. Viime vuosina on kovalla vauhdilla tehty paljon lainsäädäntöä, ja nyt pitäisi keskittyä toimeenpanoon, esimerkkeinä päästökauppajärjestelmä ja sen kehittäminen.

LV korosti EAP:n tärkeää asemaa ja reilua ja inklusiivistä siirtymää. LT kehui, että päätelmiin on hyvin sijoitettu olennaiset asiat, esimerkiksi maininnat kemikaaleista. EL kiitteli EAP:illa saavutettua edistystä,

EE halusi kiinnittää erityishuomiota EU:n biodiversiteettistrategiaan ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. EE toivoi myös tukea jäsenmaille säädösten toimeenpanossa.

CY piti päätelmiä valmiina, mutta muistutti asioiden taustalla olevista poliittisista jännitteistä. Koska CY on saari, he ovat tyytyväisiä, että saarivaltioille tyypilliset raaka-ainevaje ja kuivuudet mainitaan. Uusia kiertotalousteknologioita on otettava käyttöön.

CZ piti tekstiä tasapainoisena kompromissina ja koki tulleensa kuulluksi valmistelussa. CZ mainitsi valosaasteen ja kiitti myös keskustelua taloudellisista instrumenteista, mutta harmitteli veroja koskevien kirjausten jättämistä pois tekstistä. LU muistutti, että on oltava ”Fit for 55” ja mainitsi PFAS-yhdisteet ja muun kuluttajansuojelun. Ykköstavoitteena (komissiolla) tulisi olla kiertotalousyhteismarkkinan kehittämisen. PL korosti haitallisten tukien lakkauttamisen tärkeyttä ja kiitteli tekstissä erityisesti kohtaa 22. PL on tyytyväinen nykymuotoiseen tekstiin. LV harmitteli, ettei tekstissä lopulta ole viittausta uusiutuviin energialähteisiin.

NL korosti 2040-ilmastotavoitteita ja tavoitetta saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Toinen tärkeä asia on päästä eroon fossiilipolttoaineiden tuista. Kolmas asia oli kiertotalous. Lisäksi NL mainitsi kestävän hiilen käytön kemianteollisuudessa ja muut kemikaaliasiat sekä luonnon monimuotoisuuden suojelun sekä ilmastoasioiden valtavirtaistamisen. DK tukee päätelmiä, koska ne lähettävät voimakkaan ja selkeän viestin uudelle komissiolle. Ohjelman tavoitteet ovat tärkeitä resilienssin saavuttamiselle. Joissakin kysymyksissä, kuten vesikysymyksissä, ja haitallisten tukien poistamisessa olisi voinut tähdätä korkeammalle.

FR sanoi 8EAP:n olevan hyvä kiihdytin EU:lle, ja tämä väliarvio on lainsäädäntötyön käännekohta. FR tukee samoja asioita kuin NL ja DK. EAP osoittaa, että EU voi edistää kansalaisten ja ympäristön roolia. Globaalisti talouden on irtauduttava hiilestä. MT korosti kasvihuonekaasujen ja saasteiden vähentämistä, monimuotoisuuden suojelua ja kiertotalouden edistämistä sen mukaan, miten jäsenmaissa on resursseja. EU:hun on luotava jonkinlainen uusi taho edistämään vesiasioita ja kestävää vesihuoltoa. Lopuksi BG muistutti, että maan toiveita rahoitustyökaluista ja vihreän siirtymän toteuttamisen haasteista ei oltu huomioitu. Teksti on kuitenkin tasapainoinen kompromissi kolmoiskriisin voittamiseksi nykymaailman poliittisten riskien keskellä.

PJ veti keskustelua lyhyesti yhteen ja totesi neuvoston päätelmien tulleen hyväksytyiksi.

6. Tiedonanto Euroopan vuoden 2040 ilmastotavoitteesta – *Periaatekeskustelu*

Puheenjohtaja viittasi aiempaan näkemysten vaihtoon 2040 tavoitteesta ympäristöneuvostossa maaliskuussa. Tiedonantoa ja sen vaikutusten arviointia on käsitelty eri neuvostokokoonpanoissa työryhmätasolla, muun muassa energia-, teollisuus-, liikenne-, maatalous- ja taloudellisiin vaikutuksiin liittyen. Aiemmissa keskusteluissa ovat nousseet erityisesti esille kilpailukyky, investoinnit, kiertotalous ja maatalouden rooli.

Komission mukaan keskusteluissa on edistytty hyvin, ja periaatekeskustelu sekä jäsenvaltioiden kommentit auttavat tulevan komission työssä. On tärkeää asettaa kunnianhimoinen 2040 tavoite, ja 90 % tavoite on sekä tarpeellinen että toteutettavissa. On tärkeää huomioida erityisesti kilpailukyky, oikeudenmukainen siirtymä, elinkeinoelämän mahdollisuudet, kiertotalous, tasapuoliset toimintaedellytykset sekä ilmastodiplomatia. Komissaari kiinnitti huomiota myös talouden ja teollisuuden yhteyksiin ja uusiin, innovatiivisiin teknologioihin, sekä piti hiilen talteenoton ja varastoinnin tekniikoita tärkeinä tulevaisuudessa. On tärkeää luoda todellisia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle, sillä siirtymä tulee tapahtumaan ja sen on oltava reilu yrityksille. Olennaista on myös toimeenpanna ja saavuttaa 2030 tavoitteet. Lisäksi on tärkeää, että jäsenvaltiot toimittavat kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat kesäkuun loppuun mennessä.

Jäsenvaltiot tukivat puheenjohtajamaan työtä. Komission suosittelemaa 90 % päästövähennystavoitetta tuettiin (NL, FI, DK, LU, ES), ja osa maista nosti tietyn päästövähennysprosentin sijaan esille kunnianhimoisen 2040 tavoitteen asettamisen, jolla pysytään 1,5 asteen lämpenemisen polulla (SE, IE, AT, FR, DE). FI, LU, SI, DE peräänkuuluttivat tavoitteen pikaista käyttöönottoa. Päästöjen vähentämisen tulee olla kustannustehokasta (FI). LT voi tukea 90 % tavoitetta vain sillä ehdolla, että vähennysten toteuttamiselle on selkeä talouskehikko, negatiiviset sosiaalis-taloudelliset vaikutukset voidaan kompensoida ja uusien tekniikoiden kehittämisen vaikutukset maantieteellisesti tasapainotetaan jäsenvaltioiden välillä. BG tukee kunnianhimoista 2040 tavoitetta, EE mukaan tavoite riippuu 2030 toimeenpanosta. FR, PL, HR korostivat ilmastodiplomatian roolia. LV ja CZ vaativat, että Eurooppa-neuvosto päättää vuoden 2040 tavoitteesta. Useat jäsenvaltiot korostivat EU:n globaalin johtajuuden merkitystä (FI, EL, SE, IE, DE, DK, ES) ja sitä, että tavoitteen on oltava tiedepohjainen ja Pariisin sopimuksen mukainen (FI, NL, IE, LU, DE, ES). Useat jäsenvaltiot olivat yhtä mieltä ennustettavuuden varmistamisen tärkeydestä (FI, NL, LU). LU, AT ja DK viittasivat myös toimimatta jättämisen kustannuksiin.

Useimmat jäsenvaltiot korostivat oikeudenmukaisen siirtymän tarvetta (NL, EL, SE, IE, LT, AT, SK, LV, IT, RO, CZ, BG, DE, DK, ES, MT, EE, PT, HU), mukaan lukien kestävämmät kulutustottumukset. Kansalaiset ovat keskiössä. Monet jäsenvaltiot korostivat rahoituksen ja tuen merkitystä (NL, LT, LV, IT, RO, PL, CZ, SI, BG, HR, ES, MT, EE, HU), mukaan lukien seuraava monivuotinen rahoituskehys (LV, IT, RO, SI, BG, HR, DE, ES, MT, EE), sekä tarvetta ottaa huomioon jäsenvaltioiden kansalliset olosuhteet ja joustavuus (LT, SK, LV, IT, CY, CZ, BG, MT, EE). FR mukaan yksityinen ja julkinen rahoitus on varmistettava heikoimpien ryhmien tukemiseksi. AT ja SK kiinnittivät huomiota sisämarkkinoihin ja EU:n roolin vahvistamiseen. SK mukaan on tutkittava ilmastotoimien sekä ilmastonmuutoksen sopeutumisen toimia yhdessä, sillä näillä voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, ja tulevaisuuden fokus tulee olla kestävyydessä (RO, ES).

Jäsenvaltiot ilmaisivat laajan tukensa tavoitteelle säilyttää EU:n kilpailukyky. Tärkeää on luoda uusia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle (FI, IE, PL, BG). NL, IE, FR ja DE painottivat vuoden 2030 puitteiden toimeenpanoa ja politiikkakoherenssia. SK peräänkuulutti nykyisten toimintapolitiikkojen ja välineiden arviointia, jotta vältetään ei-haluttuja toimenpiteitä tulevaisuudessa. Useimmat jäsenvaltiot korostivat tarvetta varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset maailmanlaajuisesti, mukaan lukien hiilirajamekanismin (CBAM) täytäntöönpano (NL, EL, LT, PL, CY, CZ, FR, HR, MT). Vuoden 2030 jälkeisistä toimenpiteistä useat jäsenvaltiot korostivat tarvetta vahvistaa päästökauppajärjestelmää (ETS) (FI, SE, AT, DE, DK) ja jäsenvaltioiden toimien lähentämistä, mukaan lukien taakanjakoasetuksen (ESR) tarkistaminen tässä yhteydessä (FI, SE, AT, SI, FR, DE). Maankäyttösektorin haasteita ei tule pitää mahdottomina, sillä EU-kehikko luo pohjan elinkeinoelämälle ja kehitykselle (FI). DK viittasi maatalouden rooliin niin ETS:n kuin CBAM:n kannalta. EE näkee haasteita ESR:ssä, maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous -sektorilla (LULUCF), maataloudessa, muussa maankäytössä ja liikenteessä sekä teollisuuden roolissa, PT mukaan kaikilla sektoreilla, erityisesti liikenteessä ja maataloudessa on tehtävä konkreettisia toimia.

Muita esiin nousseita asioita olivat teknologianeutraalius (FI, CZ, HR, HU), ja FR edellytti ydinenergian olevan osa hiilestä irtautumisen teknologioita. Keskustelussa korostuivat myös hiilidioksidin poistamisen rooli (FI, NL, SE, DK) ja hiilen talteenoton ja varastoinnin CCS- ja CCU-teknologiat (FI, IT, PL, CY, DK). Jälkimmäisten kannalta uusien tekniikoiden kehittäminen sekä biogeenisen hiilidioksidin merkitys korostuvat (FI, SE). Myös DE mukaan teollisen hiilidioksidin panostukset ovat merkittävä osa tulevaisuuden tekniikoita. IT mukaan vetyteknologioita tulee priorisoida. Maatalouden päästövähennyspotentiaalin ei pidä haitata ruuan tuotantoa (SE). Lisäksi mainittiin myös lupamenettelyjen sujuvoittaminen (FI, NL) sekä sääntelyn ja muun hallinnollisen taakan keventäminen (LT, CZ, BG). NL korosti energiasiirtymän nopeuttamista ja SE painotti teknologianeutraalia energiapolitiikkaa. Energiasektorin hiilestä irtautuminen ja tuonnin kolmansista maista kieltäminen on avainasemassa (LT), niin myös kestävän liikenteen ja polttoaineiden mahdollistaminen (LT, CY).

Eräät maat ilmaisivat laajan tukensa kiertotalouden keskeiselle roolille ja tämän alan toimenpiteille (NL, EL, IT, RO, SI, CY, CZ, BG, DE, DK, EE, PT, HU). SE korosti kestävän biotalouden merkitystä kiertotaloudessa ja 2030 jälkeisessä ajassa, lisäksi metsien hiilinielujen rooli ja haasteet nousivat esille (SE, SI). Esille nousivat myös koulutus ja tietoisuuden lisääminen (PL, IT) sekä ”vihreä” osaaminen (HR). EL nosti esiin työpaikkojen saatavuuden, tekoälyn ja digitalisaation roolin. LV ja SI viittasivat verotuksen rooliin.

Komissio ilmaisi tyytyväisyytensä kokonaisvaltaiseen tukeen sille suunnalle, mitä komissio on 2040 tavoitteen osalta ehdottanut. Oikeudenmukaisen siirtymän edellytykset ovat erittäin tärkeitä tutkia tarkkaan. Strateginen lähestymistapa on otettava kilpailukyvyn ja oikeudenmukaisen siirtymän kannalta. Komissio kannustaa jatkamaan sektoreiden välistä keskustelua, sillä ennakoitavuus ja rahoituksen rooli ovat keskeisiä, kuten tarve varmistaa julkisten varojen paras mahdollinen käyttö myös yksityisten investointien houkuttelemiseksi. Komission mukaan keskustelua on tärkeää jatkaa myös kansallisesti määritellyistä panoksista (NDC), sekä ilmastosopimuksen osapuolikokousten COP29 ja tulevan COP30 kannalta.

Puheenjohtaja kiitti jäsenvaltioita hyödyllisestä keskustelusta. 2040 tavoitteessa on mahdollisuuksia, mutta myös haasteita, missä tärkeitä ovat teollisuuden kilpailukyky, vihreiden teknologioiden kehittäminen sekä energiasektorin sähköistymisen lisäksi teknologianeutraalius. Myös FF55 -paketin toimeenpano on oleellista. Kiertotalouden vahvistaminen tukee strategista autonomiaa. Sosiaalinen hyväksyttävyys, oikeudenmukainen siirtymä, työpaikat ja kuluttajien informointi ovat tärkeitä elementtejä. Vihreää diplomatiaa tulisi vahvistaa EU:n ulkopuolella. 2040 tavoitteen asettaminen 90 % tarvitaan siksi, että turvataan ennakoitavuutta ja vakautta elinkeinoelämälle ja että EU on luotettava kansainvälisesti. Taloudelliset välineet ovat tärkeitä, on myös jätettävä joustavuutta jäsenvaltioille. Puheenjohtaja katsoi myös CBAM:n roolin ja ETS:n vahvistamisen sekä riittävän taloudellisen tuen varmistamisen olevan tärkeää.

7. Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset – *Puheenjohtajan tiedotusasia*

i) Asetus muovipellettihävikin estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi

Puheenjohtaja kertoi, että komissio on antanut esityksen muovipellettihävikin vähentämiseksi 16.10.2023. Ympäristöneuvosto kävi asiasta ensimmäisen keskustelun maaliskuussa 2024. Asiaa on sittemmin työstetty työryhmätasolla ja työ jatkuu HU johdolla tulevien kuukausien aikana.

Komissaari Sinkevičius kertoi muovipellettihävikin olevan olennainen osa mikromuovihaastetta. KOM toivottaa neuvoston etenemisen tervetulleeksi. Siinä pyritään selkeämpiin määritelmiin, selkeämpiin tehtäviin toimivaltaisille viranomaisille sekä tasapuolisiin toimintaedellytyksiin. KOM tunnistaa meriliikenteen roolin muovipellettihävikissä, mutta on samalla tietoinen sen kansainvälisestä luonteesta ja asian käsittelystä Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa. KOM on valmis auttamaan sen pohdinnassa, kuinka huomioida meriliikenne samalla pitäen kiinni EU:n kilpailukyvystä. KOM toivoo, että EP:n tapaan neuvostokin saavuttaa kantansa pian ja kolmikantaneuvottelut voidaan aloittaa.

DE painotti, että ehdotus on tärkeä lisä yhteisiin sääntöihin, ja sillä on merkittäviä kauppaan ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia. FR haluaisi, että kaikki yritykset olisivat saman sertifioinnin ja auditoinnin alaisia. FR ja ES toivovat, että meriliikenne sisällytettäisiin soveltamisalaan, sillä riskit hävikille ovat suuria merillä. CY ja EL muistuttivat, että asiasta keskustellaan parhaillaan IMO:ssa eivätkä siksi tue sen sisällyttämistä soveltamisalaan, ennen kuin IMO:n lopputulos on valmis.

Neuvosto merkitsi käydyn keskustelun tiedoksi ja kiittää KOM ja asiantuntijoita työstä esityksen eteen. Neuvosto toivoo saavuttavansa pian myönteisen lopputuloksen, ja kolmikantaneuvottelut voidaan aloittaa.

ii) **Asetus ajoneuvojen suunnittelua koskevista kiertotalousvaatimuksista ja romuajoneuvojen jätehuollosta** – Komission ja puheenjohtajan tiedotusasia

Puheenjohtaja ja **KOM** esittelivät ajoneuvojen kiertotalousasetuksen neuvottelutilanteen (asiakirjan 11019/24).

PJ korosti, että on tärkeää, että käytöstä poistuvat ajoneuvot tyhjennetään haitallisista nesteistä tiukkojen ympäristönsuojeluvaatimusten mukaisesti, ja käyttökelpoiset osat saadaan uudelleenkäyttöön. On myös tärkeää pyrkiä siihen, että romuajoneuvot saadaan kerättyä asianmukaisiin kierrätyslaitoksiin, eikä niitä viedä kustannusten säästämiseksi kolmansiin maihin. Tästä syystä on tärkeää tehdä selkeä ja yksiselitteinen ero käytettyjen ja romuajoneuvojen välille. PJ sanoi BE valmistelevan uuden tekstiversion asetuksesta HU:n käyttöön pohjautuen tähän mennessä käytyihin keskusteluihin.

KOM korosti aiheen tärkeyttä kiertotalouden tavoitteiden kannalta. On tärkeää tukkia porsaanreiät ja asettaa myös ajoneuvojen viennille tiukat vaatimukset. Tähän mennessä käytyjen keskustelujen pohjalta on saavutettu edistystä ja meillä on lupaava pohjapaperi, jonka työstämistä jatketaan HU:n kanssa.

AT kommentoi, että akkuasetuksen tavoin tässäkin säädöksessä tulisi olla mukana ympäristöoikeusperusta. Myös käytettyjen ja romuajoneuvojen erottamista tulee vielä selkeyttää.

b) <u>Innovaatiorahaston vuoden 2024 huutokaupan ehdot ja edellytykset muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan vedyn tuotannon osalta (vetyhuutokaupan toinen kierros)</u> – *Puolan, Tsekin ja Unkarin valtuuskuntien tiedotusasia*

Puola esitteli vetyhuutokauppaa koskevan asian. Puolan mukaan uusiutuvan vedyn saatavuutta tulisi lisätä ja EU:n parantaa valmiuksiaan uusiutuvan vedyn tuotannossa. Euroopan vetypankin (EHB) vetyhuutokauppa on tärkeä innovatiivisten investointien kannustamisessa, ja EU:n tuki takaa tasapuoliset toimintaedellytykset sijoittajille. Ensimmäisellä huutokauppakierroksella ilmaantui vääristymiä johtuen uusiutuvien energialähteiden tuotannon maantieteellisten potentiaalien vaihtelusta. Seuraavassa huutokaupassa tänä vuonna olisi lievennettävä ehtoja sekä tarjottava tasapuolisemmat toimintaedellytykset kaikille sijoittajille maantieteellisistä eroista riippumatta. Tähän PL esitti ratkaisuksi jonkinlaista maantieteellistä jaottelua. CZ, SK, RO tukivat PL ja korosti jäsenmaiden tasapuolista kohtelua. AT piti tervetulleena uusia rahoitusinstrumentteja asialle ja piti maantieteellistä tasapainoa tärkeänä, mutta muistutti, että tuotannon tulisi tapahtua siellä, missä tuotantokustannukset ovat alhaisimmat.

PT onnitteli KOM onnistuneesta ensimmäisestä huutokaupasta. PT on ollut pioneeri uusiutuvissa energiamuodoissa ja tehnyt sen ilman EU-tukia. PT muistutti, että heillä on kilpailukykyiset tuotantokustannukset alueellaan, eivätkä he halua tätä kyseenalaistettavan. Siksi kriteereitä ei tulisi muuttaa tai alueellistaa.

DE kiitti PL kritiikistä ja korosti, että on tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot tukevat asiaa ja niillä on tasaveroinen pääsy rahoitukseen. Kuitenkin myös kustannustehokkuus on tärkeä asia. Alueelliset reunaehdot on huomioitava. NL piti EHB:tä hyvänä työkaluna ja muistutti kustannustehokkuuden tärkeydestä. NL ei kannata alueellista korvamerkitsemistä, mutta toisaalta tukee alueelliseen kysyntään suuntautuvia hankkeita ja kansainvälistä koordinaatiota.

KOM muistutti, että maantieteellisen jakautumisen ongelma on otettu esiin myös energianeuvostossa. Huutokaupassa on paljon huomioitavia kriteereitä, esimerkiksi maantieteellinen tasapaino, mutta sitä pitää tarkastella yli hankkeen koko elinkaaren. Hankkeita on tuettu 24 eri maassa, esimerkiksi DE on käyttänyt työkalua, ja toivottavasti muutkin käyttävät. Ajatuksena on tukea aitoja innovaatioita, ja tuki ja

tieto kansallisilta viranomaisilta on myös tärkeää. KOM jatkaa mielellään keskustelua ja auttaa projekteissa.

c) <u>Muovin aiheuttamaa saastumista, myös meriympäristössä tapahtuvaa saastumista, koskevan kansainvälisen oikeudellisesti sitovan välineen kehittämiseksi perustetun hallitustenvälisen neuvottelukomitean neljäs istunto (INC-4) (Ottawa, Kanada, 23.–29. huhtikuuta 2024)</u>

Puheenjohtaja kertoi, että intensiivisiä neuvotteluja muovisaasteongelman ratkaisemiseksi käytiin 23.-29. huhtikuuta. EU neuvotteli rakentavasti. Neuvottelut jatkuvat 25.11.-1.12. Etelä-Korean Busanissa.

Komissaari Sinkevičius kiitti jäsenvaltioita ja puheenjohtajaa työstä INC-4:n edellä. Teksti eteni hyvin, vaikka eräillä mailla oli pyrkimyksiä sen vesittämiseen. Neuvottelujen päättäminen tulee olemaan haastavaa muun muassa neitseellisen muovin tuotannon rajoittamisesta johtuen. Kaksi asiantuntijaryhmää tapaa elokuussa, mutta voi olla, ettei tämä vielä riitä hyvän lopputuloksen saavuttamiseen. Jatkotyötä on tehostettava myös korkealla poliittisella tasolla. EU:n tulee identifioida omat tarpeensa ja kynnyskysymyksensä neuvotteluissa.

LU ja FR kiittivät hyvästä työstä ja painottivat, että sopimus tulee saada aikaiseksi vuoden loppuun mennessä. FR muistutti, että taistelu muovisaasteita vastaan on kansainvälisen agendan prioriteetti, jota tulee edistää myös muilla areenoilla, kuten G20:ssa ja biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksessa COP16:ssa.

d) <u>Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma</u> – *Unkarin valtuuskunnan tiedotusasia*

Tuleva puheenjohtajavaltio Unkari esitteli 1.7.2024 alkavan puheenjohtajakautensa painopisteet.

Suomen edustajat

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen
YM: Liisi Klobut ja Paula Perälä
VNK: Hanna Vuorinen
UM-EUE: Saara Pokki, Aino Pietarinen, Jouni Nissinen, Henna Birkman, Marjo Hakkarainen, Kristiina Stenqvist ja Jari Rosenlindt

Asiakirjat
EU/13/2024-YM-16 Ministerineuvostopaketti